GEMEENTE HAREN

GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van gemeente Haren.

Nr. 9057
2 februari
2015

Aanwijzingsbesluit Markt & Overheid

De raad van de gemeente Haren,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 december 2014,

gelet op artikel 229 van de Gemeentewet;

besluit:

I. de volgende economische activiteiten aan te wijzen als economische activiteit die plaatsvinden als economische activiteit in het algemeen belang als bedoeld in artikel 25h, vijfde en zesde lid, van de Mededingingswet:

a. exploitatie gemeentelijke begraafplaatsen;
b. exploitatie aula's begraafplaatsen;
c. verhuur binnen- en buitensportaccommodaties of erfpacht gemeentelijke grond/gebouw;
d. verhuur kantines sportaccommodaties;
e. verhuur van vastgoed aan maatschappelijke organisaties.

II. dit besluit de dag na bekendmaking in werking te laten treden en terug te laten werken tot 1 juli 2014.

Bezwaar

Tegen het aanwijzingsbesluit kan binnen zes weken na de dag van deze bekendmaking bij de gemeenteraad een gemotiveerd bezwaarschrift worden ingediend.

Haren, 26 januari 2015

de raad voornoemd,

O.E. de Vries,

griffier

J.G. Vlietstra

voorzitter

Algemene toelichting

Op 1 juli 2012 is de Wet Markt en Overheid (hierna: Wet M en O) in werking getreden. Deze wet maakt onderdeel uit van de Mededingingswet.

Deze wet heeft als doel om oneerlijke concurrentie tegen te gaan en zo gelijk mogelijke concurrentieverhoudingen tussen overheden en bedrijven te creëren.

De wet bevat hiervoor vier gedragsregels waaraan overheden zich moeten houden, indien zij zelf of via hun overheidsbedrijven economische activiteiten op de markt uitvoeren:

- *Kostendoorberekening:* overheden moeten ten minste alle integrale kosten van een economische activiteit doorberekenen in de verkoopprijs.

- *Bevoordelingsverbod:* overheden mogen hun eigen overheidsbedrijven niet bevoordelen boven concurrerende bedrijven.

- *Gegevenshergebruik:* overheden mogen de gegevens waar ze over beschikken alleen hergebruiken voor andere, economische activiteiten als andere organisaties of bedrijven ook (onder dezelfde voorwaarden) over de gegevens kunnen beschikken.

- *Functiescheiding:* als een overheid voor bepaalde economische activiteiten een bestuurlijke rol heeft en die economische activiteiten ook zelf uitvoert, mogen niet dezelfde personen betrokken zijn bij de bestuurlijke en de economische activiteiten van die organisatie.

Bovenstaande regels, gelden ook voor overheidsbedrijven die zijn ondergebracht in aparte rechtspersonen. Met name de eerste twee genoemde punten zijn van belang.

De gemeente kan economische activiteiten verrichten die niet voldoen aan de verplichting van kosten doorberekening en bevoordelingsverbod. Als het echter gewenst is om deze activiteiten door te laten gaan vanwege het algemeen belang, staat de wet uitzonderingen toe. Voorwaarde is dan wel dat de raad besluit de activiteiten aan te wijzen als economische activiteiten van algemeen belang. Tegen dit raadsbesluit is bezwaar en beroep mogelijk.

Algemeen belang

Bij het bepalen van het algemeen belang spelen de volgende zaken een rol. Van belang is wat het beoogde doel en de beoogde doelgroep is van de activiteit en welke andere instrumenten er zijn ter verwezenlijking van het algemeen belang. De gemeente verricht een economische activiteit omdat er een publiek (algemeen) belang mee gemoeid is waarin door de markt niet, onvoldoende of op onjuiste wijze wordt voorzien. Kortom er is sprake van marktfalen. De overheid hecht zo veel belang aan de beschikbaarheid, kwaliteit en toegankelijkheid van dergelijke activiteiten dat ze als het ware wil garanderen dat deze activiteiten op haar voorwaarden worden aangeboden. Daarmee onderscheiden deze activiteiten zich van andere, reguliere economische activiteiten.

Dat algemeen belang is er niet, indien de markt zelf voorziet in het aanbod van de desbetreffende goederen of diensten. Terreinen die door het ministerie zijn benoemd waar het goed denkbaar is dat economische activiteiten in het kader van het algemeen belang verricht worden zijn: volksgezondheid, maatschappelijke zorg en welzijn, culturele activiteiten, ruimtelijke ordening en veiligheid. Subsidiering van dergelijke activiteiten is door de gemeente Haren geregeld in de Algemene Subsidie Verordening en in beleidsregels.

Wanneer een economische activiteit wordt benoemd in het kader van het algemeen belang, moeten de gevolgen daarvan voor derden worden bepaald. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de belangen van de private ondernemers die concurreren met de gemeente die zich vanwege het algemeen belang niet aan de verplichting tot kostendoorberekening hoeft te houden of met een overheidsbedrijf dat door een gemeente mag worden bevoordeeld. Ook moet worden bepaald of het noodzakelijk en proportioneel is om gebruik te maken van de uitzondering van algemeen belang. De voordelen ten aanzien van het algemeen belang moeten opwegen tegen de nadelen voor de belangen van derden. Steeds zal bekeken moeten worden of het risico bestaat van verdringing van de markt van private ondernemingen als gevolg van het niet meer van toepassing zijn van de gedragsregels van de wet. Verder zijn de aard en de duur van de economische activiteiten en de aard en de duur van de bevoordeling van belang.

Kortom, er dient goed gemotiveerd te worden waarom sprake is van een algemeen belang, dat afgewogen tegen de belangen van private ondernemers, reden is de economische activiteiten buiten de reikwijdte van de gedragsregels van de wet te plaatsen.

Activiteiten van algemeen belang gemeente Haren

De door de gemeente verrichte economische activiteiten zijn beoordeeld aan de hand van de gedragsregels. Vrijwel alle activiteiten voldoen daaraan. Voor een klein aantal economische activiteiten geldt dat niet. Deze activiteiten worden verricht in het algemeen belang.

Het gaat om:

a. exploitatie gemeentelijke begraafplaatsen;
b. exploitatie aula's begraafplaatsen;
c. verhuur binnen- en buitensportaccommodaties of erfpacht gemeentelijke grond/gebouw;
d. verhuur kantines sportaccommodaties;
e. verhuur van vastgoed aan maatschappelijke organisaties.

Toelichting per activiteit

Exploitatie gemeentelijke begraafplaatsen

Het exploiteren van een begraafplaats is een economische activiteit die ook door private ondernemers wordt verricht. Gemeenten zijn wettelijk verplicht te voorzien in een gemeentelijke begraafplaats. De gemeentelijke begraafplaatsen worden bij de exploitatie geconfronteerd met lasten uit het verleden omdat er sprake is van een percentage eeuwigdurende of afgekochte graven die geen baten meer opleveren maar wel onderhoud vergen. Bij de begraafplaatsen die door private partijen worden geëxploiteerd doet dit verschijnsel zich niet voor. Hieruit bestaat dan ook het marktfalen. Het verbeteren van de kostendekkendheid van de gemeentelijke begraafplaatsen kan door middel van aanzienlijke verhoging van de tarieven. Van een volledige kostendekkendheid waarbij de integrale kosten volledig worden doorberekend, zou echter leiden tot een vanuit maatschappelijk oogpunt ongewenste tariefsverhoging. Het betaalbaar houden van de mogelijkheid tot begraven op de gemeentelijke begraafplaatsen wordt in het algemeen belang geacht. Dit belang weegt zwaarder dan de gemeente te houden aan het doorberekenen van de integrale kosten en de commerciële belangen van exploitanten van particuliere begraafplaatsen.

Exploitatie aula's begraafplaatsen

De gemeente exploiteert de aula's van beide gemeentelijke begraafplaatsen. Het betaalbaar houden van de mogelijkheid om op gepaste wijze afscheid te nemen van dierbaren die zijn overleden voor een betaalbare prijs wordt van algemeen belang geacht. Dit belang weegt zwaarder dan de gemeente te houden aan het doorberekenen van de kosten.

Verhuur binnen en buitensportaccommodaties of erfpacht gemeentelijke grond/gebouw

Het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties en het in erfpacht geven van gemeentelijke grond t.b.v. sportaccommodaties, betreft in beginsel economische activiteiten omdat het verlening van diensten betreft tegen betaling van een vergoeding op een markt.

De gemeente streeft ernaar om de deelname aan sportbeoefening door volwassen en jeugdigen zoveel mogelijk te bevorderen door het gebruik van gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties betaalbaar en toegankelijk te houden. Deze doelstelling houdt verband met het realiseren van sociale maatschappelijke doelen van algemeen belang, zoals het bevorderen van de gezondheid van burgers en van participatie in de samenleving.

Verhuur kantines sportaccommodaties

Bij enkele sportaccommodaties is een kantine aanwezig. Kostprijsdekkende huur is niet op te brengen voor sportkantines. Sportbonden eisen bij competities echter de aanwezigheid van een restauratieve voorziening voor de sporters. Bovendien kunnen ouders en andere belangstellenden, tijdens het sporten van hun kinderen iets drinken wat de activiteiten van hun kinderen bevordert evenals de participatie in de samenleving. Om deze redenen wordt geen kostprijsdekkende huur in rekening gebracht. De kantine wordt slechts beschikbaar gesteld voor activiteiten of verhuur indien het een relatie heeft met de sportactiviteit. Incidenteel wordt aan andere (niet sportgerelateerde) organisaties verhuurd, mits

hun activiteiten een maatschappelijke belang dienen en vanwege de omvang van de activiteit aangewezen zijn op de kantine en sporthal.

Verhuur van vastgoed aan maatschappelijke organisaties

Bij verhuur van (delen van) vastgoed aan maatschappelijke organisaties (bijvoorbeeld de Wereldwinkel, het Nye Cruys, cultureel centrum 't Clockhuys, wijk en buurthuizen) zou het in rekening brengen van kostprijsdekkende huur ertoe leiden dat de organisaties hogere kosten in rekening gebracht krijgen en daardoor hun maatschappelijk gewenste activiteiten niet meer (volledig) uit kunnen voeren

De beschikbaarheid van buurthuizen en dergelijke komt bovendien de leefbaarheid van buurten en wijken ten goede.

Voor al deze activiteiten geldt dat wij deze van algemeen belang achten. Daarnaast zijn wij van mening, dat door het onder de kostprijs aanbieden van deze activiteiten de belangen van particuliere ondernemers niet worden geschaad.

Rechtsmiddelen

Een ondernemer kan op het terrein van Markt en Overheid verschillende rechtsmiddelen inzetten tegen het optreden van de desbetreffende overheid of tegen het (nalaten van) optreden door de ACM.

Een bezwaar- of beroepsprocedure vormt het sluitstuk van de besluitvorming inzake het algemeen belang. Via deze weg krijgen belanghebbenden de mogelijkheid het raadsbesluit tot aanwijzen van algemeen belang aan te vechten en hun belangen te verdedigen. De mogelijkheid van bezwaar en beroep moet vermeld worden bij het publiceren van het besluit.

De Autoriteit Consument en Markt (ACM), voorheen de Nederlandse Mededingingsautoriteit ('NMa') houdt toezicht op de naleving van de gedragsregels. De bestuursrechtelijke handhaving van de gedragsregels vindt dus door ACM plaats. De ACM kan toezicht uitoefenen uit eigen beweging, of optreden naar aanleiding van klachten of signalen van bijvoorbeeld gedupeerde ondernemingen. De ACM kan bij besluit verklaren dat zij een overtreding van de gedragsregels heeft vastgesteld, of wanneer zij meent dat dit niet afdoende is, aan de overheid een last onder dwangsom opleggen om beëindiging van de overtreding af te dwingen.

Naast of in plaats van het traject bij de ACM kan een ondernemer een procedure aanspannen bij de civiele rechter. Het civielrechtelijke traject berust op de actie uit onrechtmatige daad. Bij de civiele rechter kan tevens schadevergoeding worden gevorderd.